

Motion till riksdagen 2009/10:Ju383

av Peter Eriksson (mp)

Behovet av bättre resurser till korruptionsutredning

Sammanfattning

Misstankarna om mutor i samband med flera JAS-affärer och det efterspel som slutat i en nedlagd utredning visar på behovet av större resurser för att utreda denna typ av brott.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bättre resurser till korruptionsutredningar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en utredning för att stärka och modernisera lagstiftningen kring korruption.

Korruption i en globaliserad värld

Historien om misstankarna om mutor i samband med olika JAS-affärer rullar vidare. Nu senast har den brittiska ekobrottsmyndigheten enligt DN begärt tillstånd att åtala Saabs partner BAE för mutbrott.

Under sommaren 2009 lade den svenske överåklagaren Christer van der Kwast ner sin undersökning gällande misstänkta mutbrott i JAS-affärerna med Tjeckien, Ungern och Sydafrika – trots att han anser att JAS Gripen såldes med mutor. Det handlar om vad som skulle kunna vara den största muthärvan i Sveriges historia.

I en hemlig rapport från brittiska ekobrottsmyndigheten Serious Fraud Office (SFO), som citerades i SVT:s Uppdrag granskning den 10 juni 2009, radas bevisen upp för att JAS-affärerna var korrupta: miljardsummor som

Fel! Okänt namn på

dolts av obskyra offshoreföretag och mellanhänder, dokument som visar att 20 beslutsfattare i Tjeckien skulle dela på 735 miljoner kronor, interna fax som talar om ”aggressiva bonusbetalningar till viktiga beslutsfattare”. Och den svenske överåklagaren drar samma slutsats som sina brittiska kollegor: JAS Gripen såldes med mutor i de tre aktuella länderna.

Men trots de många och tydliga bevisen lägger alltså den svenske överåklagaren Christer van der Kwast ner utredningarna. Beskedet kom mindre än ett dygn innan van der Kwast skulle sluta sitt jobb som chef för Riksenheten mot korruption och pensionera sig. Överåklagaren hänvisar i sitt beslut till preskriptionstider och att han inte tycker sig ha tillräckliga bevis för att binda personer på Saab för att uppsåtligen ha varit delaktiga i mutorna.

Av de åtta länder där åklagare och polis utrett mutskandalen kring JAS Gripen var Sverige det första att kasta in handduken. Detta skedde samtidigt som åtal var på gång i andra länder. I ytterligare sju länder, förutom Sverige, utredde och utreder åklagare och polis muthärvan kring svenska JAS Gripen (England, Tjeckien, Sydafrika, Österrike, Schweiz, Liechtenstein och USA).

Allt detta är givetvis både intressant och viktigt i sig. Det är upprörande både att ett svenskt företag uppenbarligen använder sig av mutor för att sälja sina produkter och att det svenska rättssystemet i detta fall inte lyckats få fram ett åtal i frågan.

Det är också på ett generellt plan intressant för att det visar väldigt konkret hur det internationella näringslivet arbetar i sina sämsta stunder. Och det visar därmed vilka företeelser vi måste kunna hantera i en globaliserad värld med en globaliserad ekonomi. Det måste skapas bättre förutsättningar för åklagare och polis att hantera den här typen av brottslighet, vare sig den sker inom landets gränser eller i samband med affärer utomlands.

Behovet av bättre resurser

Bakom beslutet att lägga ner utredningen om JAS-mutor ligger en svag svensk lagstiftning kring korruption och inte minst usla utredningsresurser. Överåklagaren har haft en ekonom på deltid och en enda utredande polis, en enda, som dessutom saknat erfarenhet från mututredningar. En enda polis till dessa tre mycket omfattande, komplicerade, internationella utredningar – de största på Riksenheten mot korruption. van der Kwast har själv berättat hur pinsamt detta varit när han besökt åklagarkollegor i andra länder som med mycket större resurser också utreder muthärvan med JAS Gripen.

Detta är en fråga som måste hanteras på många plan, det gäller både hur lagstiftningen är skriven och vilka resurser som avsätts till det praktiska arbetet. Kortsiktigt är det rejäla resursförstärkningar som behövs, och det är också denna fråga som regeringen omgående måste åtgärda. Det behövs också en utredning för att stärka och modernisera lagstiftningen kring korruption så att den är bättre anpassad till att möta dagens verklighet. Det är inte rimligt att samhället i stort sett lämnar walk over när det gäller denna typ av brottsbekämpning.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2009

Peter Eriksson (mp)